

Günümüzde, sosyal alanlarda ve son dönem askeri operasyonlarda sıkça karşılaştığımız İnsansız Hava Araçları (İHA); içinde pilotu ve yolcusu olmayan, sadece amaca uygun ekipman (video kamera, fotoğraf makinesi, GPS, lazer tarama cihazı, vb.) taşıyan, uzaktan yönetilen veya otomatik olarak görevini icra edebilen farklı büyüklükte ve işlevsellikte uçaklardır. İHA araçlarının çıkış amaçları askeri alanlardaki ihtiyaçlardan kaynaklanmakla birlikte ülkemizde ve tüm dünyada sivil alanlarda da yaygın bir şekilde kullanılmaya başlanmıştır. Sivil amaçlı kullanımlarda İHA'ların birçok mesleki alanda yüksek doğruluk, zaman ve maliyet tasarrufu sağlaması her geçen gün önemini artırmaktadır. Haritacılık faaliyetleri, arama-kurtarma faaliyetleri, yangın izleme, kaçak yapılaşmanın önlenmesi, tarımsal uygulamalar, kentsel dönüşüm çalışmaları, doğal afetlerin izlenmesi, arkeolojik çalışmalar, üç boyutlu şehir modellerinin oluşturulması, vb. hizmetlerde kullanılan bu araçlar konuma ve haritaya dayalı veri üretim algoritması gereksinimleriyle de harita mühendisliği meslek mensuplarını bu sistemlerin aktif kullanıcıları haline getirmiştir.

İHA'ların tarih sahnesinde ilk kullanımı 1849 yılında Avusturyalıların İtalyan şehri Venedik'e patlayıcı yüklü insansız balonlar ile saldırmalarıyla ortaya çıkmıştır. Daha sonraları Amerika Birleşik Devletleri I.Dünya Savaşı sırasında İHA teknolojisini askeri amaçlar doğrultusunda geliştirmeye başlamıştır. İkinci Dünya Savaşı ve sonrasında Vietnam, Afganistan ve Irak Savaşları dahil günümüze kadar birçok askeri operasyonda kullanılmış ve küresel terörle mücadele çerçevesinde yapılan operasyonlarda aktif kullanılan İHA sistemleri Türk Silahlı Kuvvetleri (TSK) envanterine ilk olarak 1996 yılında katılabilmektedir. Satın alma veya kiralama yollarıyla tedarik edilen ABD ve İsrail menşeli İHA'lar la ilgili yaşanan sorunlar ülkemizde savunma sanayinde millileşmenin farkındalığını artırmış ve hatta zorunluluğunu ortaya koymuştur. Yazılım, donanım ve mühimmat konfigürasyonlarının bir arada olduğu insansız hava aracı sistemlerinde, Savunma Sanayi Müsteşarlığı'nın 2005 yılında başlattığı insansız hava aracı geliştirme süreciyle birlikte yerli savunma firmaları, yazılım ve mühimmatın millileşmesi alanında gözle görülür gelişmeler kaydetmişlerdir. Ülkemiz 27 saat havada kalış süreleri ve 150 km yer istasyonuna bağlı hizmet üretimleriyle dünyada kendi İHA/SİHA'sını ve bu SİHA'lara ait kendi mühimmatını üreten altı ülkeden biri olma başarısını bugün elde etmiştir. Önceleri gözetleme görevleri yapan İHA'lar bugün bu görevinin yanında ulusal güvenlik faaliyetleri kapsamında saldırı içerikli diğer görevleri de kapsayacak şekilde donatılarak geliştirilmişlerdir.

TSK envanterinin yanı sıra İçişleri Bakanlığı envanterine de giren bu araçlar Jandarma ve Emniyet Teşkilatı tarafından da aktif olarak kullanılmaktadır. İHA'lar istihbarat maksatlı faaliyet gösterirken (gözlem, gözetleme, yer tespiti), SİHA'lar savunma amaçlı operasyonel faaliyetler sürdürmektedir. Bu sistem, hava aracı, yer kontrol istasyonları ve veri terminalleri olmak üzere üç ana unsurdan oluşmaktadır. İç ve dış güvenlik hareket bölgeleri ile sınır hatlarında 7 gün 24 saat devriye uçuşu yapan bu hava araçları, üzerlerindeki gelişmiş kameralarıyla aldıkları görüntüleri uydu sistemleri aracılığıyla anlık olarak TSK'nın Batman, Siirt ve Van illerimizde konuşlandığı yer kontrol istasyonlarına aktarmaktadır. Gerek duyulması halinde bu görüntüler İkinci Ordu ve Genelkurmay Karargahı tarafından da eş zamanlı olarak görüntülenebilmektedir. Görüntüler yer kontrol istasyonlarındaki veri terminallerinde incelenip, istihbarat ve hareket birimlerinin değerlendirmesi sonucu güvenlik ve tehdit unsuru içeren hedefler SİHA yada diğer savunma ekipmanları (helikopter, savaş uçağı) tarafından imha edilmektedir.

Tarihin başından bu yana teknolojiyi geliştiren devletler savaş alanından hep galip ayrılmışlardır. Mızraklar antik çağın ilk süper silahlarıydı. Hızlı at arabalarını bulan Mısırlılar doğunun hakimi oldular. Büyük İskender dönemin süper silahı sayılacak falanks adlı mızraklarla bilinen dünyayı fethetti. Romalılar mancınıklar ve modern yollar sayesinde başkentlerinden çok uzak ülkelere bile savaş götürdüler. Osmanlı, geçilemez yollara köprüler kurdu ve dev duvarları güçlü toplarıyla parçaladı. Bugün ülkemizin milli ve yerli kaynaklarla geleceğin insansız ve otonom savunma sistemlerine yapılan yatırımlar neticesinde üretim yapması ve bu sistemleri ihraç eden bir ülke konumunda olması konjektürel yapısı hızlı değişen bölgemizde ülkemizin milli güvenliği ve ekonomik gelişmesinin stratejik bir gereği olduğunu yaşanan süreç bize tüm açıklığıyla bir kez daha göstermektedir.